

Taming an 'Undisciplined Discipline': Constantinos Doxiadis and the Science of Human Settlements

Constantinos Doxiadis passed away only a few months before Habitat I, the first United Nations Conference on Human Settlements convened in Canada in the spring of 1976. The resulting Vancouver Declaration, pleading for awareness and responsibility, called for increased national government and international community activity to mobilise resources, institutional change and worldwide solidarity. One of the key resolutions was the adoption of 'bold, meaningful and effective human settlement policies and spatial planning strategies realistically adapted to local conditions'.¹ The declaration affirmed that in meeting the set challenges, 'human settlements must be seen as an *instrument* and *object* of development'.² Formal recognition of human settlements not only as the means to achieve progress but also as the very trope of such improvement would have considerably gratified Doxiadis had he still been alive.³

Science of Human Settlements

Doxiadis's death was especially tragic because he had relentlessly emphasised the central role of human settlements in development aid. He had developed 'Ekistics', the science of the human settlement, in this vein. His contributions highlighted the significance of the physical environment in achieving social and economic improvement, premised on a holistic approach to urban transformation. Doxiadis's insistence on a con-disciplinary understanding of human settlements was a vigorous attempt to position the design disciplines as key contributors to the decolonisation and modernisation of emerging nation-states. A scheme published in 1968 visualised the con-disciplinarity of Doxiadis's novel science as a set of overlapping knowledge fields that included both technical and cultural disciplines.

Viviana d'Auria

Viviana d'Auria

Het temmen van een ontembare discipline:
Constantinos Doxiadis en de wetenschap
van menselijke nederzettingen

Constantinos Doxiadis overleed een paar maanden voor Habitat I, de eerste conferentie over menselijke nederzettingen van de Verenigde Naties (VN), die voorjaar 1976 in Canada werd gehouden met als eindproduct de Verklaring van Vancouver. De Verklaring pleitte voor bewustwording en verantwoordelijkheid; nationale overheden en de internationale gemeenschap werden opgeroepen zich in te spannen om hulpbronnen, institutionele veranderingen en wereldwijde solidariteit te mobiliseren. Een van de belangrijkste resoluties betrof de adoptie van 'doortastend, zinvol en effectief beleid aangaande menselijke nederzettingen en ruimtelijke-orderingsstrategieën, die realistisch zijn afgestemd op de lokale omstandigheden'.¹ De Verklaring bevestigde dat menselijke nederzettingen, met

het oog op de bestaande uitdagingen, moesten worden beschouwd als: 'zowel een instrument voor, als doel van ontwikkeling'.² De formele erkenning dat menselijke nederzettingen niet slechts een middel waren om vooruitgang te boeken, maar tevens de kern van die vooruitgang zou Doxiadis, als hij nog in leven was geweest, veel plezier hebben gedaan.³

De wetenschap van menselijke
nederzettingen

Doxiadis' overlijden was extra tragisch omdat hij onophoudelijk had gewezen op de centrale rol die menselijke nederzettingen in de ontwikkelingshulp speelden. Hij was de bedenker van 'Ekistics', de wetenschap van de menselijke nederzetting. Doxiadis legde de nadruk op de fysieke omgeving via een holistische benadering van stedelijke transformatie om sociale en economische verbetering te bereiken. Zijn pleidooi voor een interdisciplinair begrip van menselijke nederzettingen was een krachtige poging

1

Vancouver Declaration On Human Settlements, United Nations Conference on Human Settlements, 1976, available at: <http://habitat.igc.org/vancouver/van-decl.htm> (accessed June 2015). Emphasis added.

2

Ibid.

3

In 1975 Doxiadis recounted his decade-long efforts to rename the Committee on Housing, Building and Planning of the United Nations Economic Council so that it would reflect the actual object of study: Human Settlements. D. Cohen, 'Diagnostician for Cities', *New Scientist* (30 January 1975), 262.

8

1

Vancouver Declaration On Human Settlements, United Nations Conference on Human Settlements, 1976, te raadplegen op: <http://habitat.igc.org/vancouver/van-decl.htm> (laatst bezocht juni 2015).

2

Ibid.

3

In 1975 vertelde Doxiadis over zijn decennialange pogingen om de naam van de Committee on Housing, Building and Planning of the United Nations Economic Council te veranderen in een naam die het actuele studieobject zou weergeven, 'Human Settlements'. D. Cohen, 'Diagnostician

was at the centre of their encounter, while 'Development' was the all-encompassing frame for such disciplinary interaction.

Similarly to the opaque but multidimensional discursive terrain that was forming development practice, Ekistics required the input of knowledge from geography, anthropology, sociology, economics and other fields. Doxiadis was adamant about the inclusion of architecture and urbanism in this spectrum. Integrating knowledge fields and conveying such combinations would become a key requirement for all professionals providing expertise to development aid institutions and national governments.⁴ Any trained architect and urban planner who aimed for a developmental pedigree would have to perform in this sense and adhere to the *modus operandi* of aid programme patrons who sponsored short-term missions and favoured technical reports with recommendations as a major outcome of advisors' surveys.

By 1976 Doxiadis had spent a significant part of his lifetime as an Ekistician consulting on development in the 'Third World'.⁵ His controversial involvement as an international expert remains under scrutiny as part of a broader exploration of how spatial practice was mobilised to engage with technical assistance provision.⁶ Embodying the globalising expert *par excellence* at work in many contexts, Doxiadis's work is considered emblematic of how the design disciplines evolved under the aegis of developmental discourse and the politics of decolonisation. His approach has frequently been discussed from the perspective of single nation-states or city-bound case studies,⁷ and rarely from a comparative standpoint.⁷ With an abundant production of reports and associated planning proposals, he was a highly prolific practitioner, whose large-scale commissions were executed across many latitudes. At the nexus of both self-initiated networks like the World Society of Ekistics and actual connections to global players such as the International Bank for Reconstruction and Development (IBRD), Doxiadis's professional mobilities and institutional constellations reveal the complex panorama of a dynamic practitioner and development enthusiast. Active at all times to secure his position as a top consultant, he would engage in a powerful and largely self-affirmed narrative.

Taming an 'Undisciplined Discipline'/
Het temmen van een ontembare discipline

9

om de ontwerpdiscipline te positioneren als de belangrijkste partij bij de dekolonisatie en modernisatie van opkomende natiestaten. In een in 1968 gepubliceerd schema werd het interdisciplinaire aspect van Doxiadis' nieuwe wetenschap gevisualiseerd als een reeks overlappende kennisgebieden, waaronder zich zowel technische als culturele disciplines bevonden. Ekistics bevindt zich daarbij in het midden, waar alle disciplines bijeen komen, met 'Ontwikkeling' als alomvattend kader voor interdisciplinaire interactie.

Ekistics had, net als het ondoorzichtige en multidimensionale kennisveld van de ontwikkelingspraktijk, behoefte aan kennis uit vakgebieden als de geografie, antropologie, sociologie en economie. Doxiadis was ervan overtuigd dat architectuur en stedenbouw ook in dit rijtje thuishoorden. De integratie van kennisgebieden en de overdracht van kennis was een eerste vereiste voor iedere professional die ontwikkelingshulporganisaties en nationale overheden adviseerde.⁴ Iedere architect en stedenbouw-

kundige die binnen de ontwikkelingshulp voor vol wilde worden aangezien, zou op deze manier moeten opereren en de werkwijze volgen van de opdrachtgevers van ontwikkelingsprogramma's die kortetermijnmissies financieel ondersteunden en van hun adviseurs technische rapportages met aanbevelingen verlangden.

Tegen 1976 had Doxiadis een belangrijk deel van zijn leven doorgebracht met het geven van Ekistics-advies over de ontwikkeling van de 'Derde Wereld'.⁵ Zijn controversiële betrokkenheid als internationale deskundige is nog steeds onderwerp van studie, en wel in een uitgebreider onderzoek naar de manier waarop de ruimtelijke praktijk werd opgeroepen zich te verbinden met de technische hulpverlening bij ontwikkelingswerk.⁶ Het werk van Doxiadis – bij uitstek de mondiale deskundige die actief is in verschillende contexten – wordt beschouwd als symbolisch voor de manier waarop de ontwerpdisciplines zich hebben ontwikkeld onder auspiciën van het ontwikkelingshulpdiscours en de

4
T. Avermaete, 'Accommodating the Afropolis: Michel Écochard's Alternative Approach to the Modern City', in M. Angelil and R. Hehl (eds.), *Informalize! Essays on the Political Economy of Urban Form Vol. 1* (Berlin: Ruby Press, 2012), 18-52.

5
G. Spivak, 'The Rani of Simur', in: Francis Barker et al., *Europe and Its Others Vol. 1* (Colchester: University of Essex, 1985); A. Escobar, *Encountering Development: The Making and Unmaking of the Third World* (Princeton: Princeton University Press, 1995).

6
L. Duanfang (ed.), *Third World Modernism: Architecture, Development and Identity* (London: Routledge, 2010); J. Inaba and C-Lab, *World of Giving* (Lars Muller: Baden, 2010).

7
M. Daechsel, *Islamabad and the Politics of International Development in Pakistan* (Cambridge: Cambridge University Press, 2015); V. d'Auria 'From Tropical Transitions to Ekistic Experimentation: Doxiadis Associates in Tema, Ghana' *Positions: On Modern Architecture and Urbanism*, no. 1 (2010), 40-63; see also the contributions of K.M. Ahmed Zaib, A. Madanipour and P. Pyla.

for Cities', *New Scientist* (30 januari 1975), 262.

8
T. Avermaete, 'Accommodating the Afropolis: Michel Écochard's Alternative Approach to the Modern City', in: M. Angelil en R. Hehl (red.), *Informalize! Essays on the Political Economy of Urban Form Vol. 1* (Berlijn: Ruby Press, 2012), 18-52.

9
G. Spivak, 'The Rani of Simur', in: Francis Barker et al., *Europe and Its Others Vol. 1* (Colchester: University of Essex, 1985); A. Escobar, *Encountering Development: The Making and Unmaking of the Third World* (Princeton: Princeton University Press, 1995).

The work of Doxiadis, together with other 'global' experts such as Michel Écochard and Otto Koenigsberger, has been crucial in complicating modern architecture's historiography and compels researchers to engage with fresh methods of inquiry.⁸ While these approaches support modernity's disentanglement, the question of transcultural spatial practice remains the most potent contribution for discussing design in the context of multi-directional encounters without downplaying unbalanced power relations.⁹ Most studies have stressed the amendments to modernism that his practice emblematically accomplished as it engaged with the politics of decolonisation and the discursive formation of development. This regionalist outlook, however, is based on the contraposition between architects and non-architects, and while it shows the relevance of vernacular architecture in humanising high modernism, it fails to carefully document the actual sources of inspiration for this approach.¹⁰ For an international practice claiming to acknowledge both 'tradition and modernity' such notice has evident bearing.

What calls for further attention in situating Doxiadis's practice are therefore the tools underpinning his approach across extremely diverse contexts and cultures. On some occasions, the firm's plans were perceived by local residents as more culturally sensitive alternatives to projects presented by local planners, which are inevitably the expression of one or more power groups within the complex panorama of emerging nation-states.¹¹ His design propositions seemed to be capable of sensitive interpretations of specific locales that could activate transformation without cultural defacement. This achievement raises questions about the relative success of Doxiadis in terms of transcultural engagements, and the methods developed to position his spatial practice. Doxiadis's work provided the sense – or the illusion – that developmental universalisms and singular nation-building trajectories could be reconciled. From this stance, this article explores three aspects in the international firm's prolific and research-informed work. To begin with, the self-affirmed construction of experience as a consultant on development by means of diaries is a noteworthy trait for the cultivation of a particular professional profile. As an expression of 'Ekistics synthesis',

Viviana d'Auria

10

dekoloniatiepolitiek. Zijn aanpak is vaak bediscussieerd vanuit het perspectief van individuele natiestaten of stadsgebonden casestudies, maar slechts zelden vanuit een vergelijkend standpunt.⁷ Zijn immense productie aan rapporten en stedenbouwkundige voorstellen maakte hem tot een zeer productieve vakman, wiens groot-schalige opdrachten wereldwijd werden uitgevoerd. Doxiadis' professionele mobiliteit en zijn deelname aan institutionele groeperingen zijn de bindende factor in zowel zelfgeïnitieerde netwerken zoals de *World Society of Ekistics* als in feitelijke contacten met mondiale spelers zoals de Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO). Hij was al met al een dynamisch vakman en een ontwikkelingsfanaat, die altijd bezig was zijn positie als topadviseur veilig te stellen, en graag sterke en in hoge mate zelfbevestigende verhalen vertelde.

Het werk van Doxiadis heeft, net als dat van andere 'mondiale' deskundigen, zoals Michel Écochard en Otto Koenigsberger, een cruciale

bijdrage geleverd aan de verbreding van de geschiedschrijving van de moderne architectuur en onderzoekers ertoe gedwongen, nieuwe onderzoeksmethoden te ontwikkelen.⁸ De kwestie van de transculturele ruimtelijke praktijk blijft van eminent belang in de discussie over ontwerp binnen zo'n complex samenspel van verschillende actoren, zonder de ongelijke machtsverhoudingen te bagatelliseren.⁹ In de meeste studies ging de aandacht naar de exemplarische manier waarop Doxiadis het modernisme aanpakte binnen het kader van de dekoloniatiepolitiek en de totstandkoming van een discours over ontwikkelingshulp. Maar dit regionalistische perspectief is gebaseerd op de tegenstelling tussen architecten en niet-architecten, en hoewel het toont hoe inheemse architectuur voor een humanere versie van het modernisme kan zorgen, worden de feitelijke inspiratiebronnen achter deze aanpak niet zorgvuldig gedocumenteerd.¹⁰ Die notie is relevant voor een internationale praktijk die zich erop laat

8

J. Lagae and K. De Raedt, 'Global exports "off radar": Some notes on a possible research agenda', *ABE Journal*, no. 4, (2014). Available online at: <http://dev.abejournal.eu/index.php?id=743> (accessed June 2015).

9

I use Ortiz's definition of transculturation, which emphasises the irreversibility and originality of transmutations, and the multidirectionality of transformative exchange despite obvious inequalities. See F. Ortiz, *Cuban Counterpoint: Tobacco and Sugar* (New York: Knopf, 1947).

10

S. Roesler, *Weltkonstruktion: Der aussereuropäische Hausbau und die moderne Architektur - ein Wissensinventar* (Berlin: Mann, 2013).

11

See P. Pyla, 'Back to the Future: Doxiadis's Plans for Baghdad', *Journal of Planning History*, vol. 7 (2008) no. 1, 3-19.

6

L. Duanfang (red.), *Third World Modernism: Architecture, Development and Identity* (Londen: Routledge, 2010); J. Inaba en C-Lab, *World of Giving* (Lars Muller: Baden, 2010).

7

M. Daechsel, *Islamabad and the Politics of International Development in Pakistan* (Cambridge: Cambridge University Press, 2015); V. d'Auria, 'From Tropical Transitions to Ekistic Experimentation: Doxiadis Associates in Tema, Ghana', *Positions: On Modern Architecture and Urbanism*, nr. 1 (2010), 40-63; zie ook de bijdragen van K.M. Ahmed Zaib, A. Madanipour en P. Pyla.

the ideation of a comparative framework and an urban mesh adaptable to a diversity of terrains is a second notable feature. Lastly, the creation of an exclusive network open to professionals from various disciplinary backgrounds and geographic origins that could iteratively exchange knowledge unfolds the potentials of building a 'community of practice'.¹²

The Diary as a Device for Developmental Diagnosis

An impressive amount of written material has accompanied the travels, site visits and urban planning activities of Doxiadis Associates. Together with reports, bulletins and periodicals – but of a distinctive nature – the journals Doxiadis compiled after travelling constitute an essential step in the designer's process of description and understanding of a particular spatial and socioeconomic condition. They are more than a personal testimony of his work across the world and follow Doxiadis Associates' involvement from South Asia to the Middle East, Sub-Saharan Africa and Latin America. The volumes recounting these chronicles range from 329 pages to less than one tenth of that amount. In terms of quantity and intensity, the diaries are clustered at the front end of Doxiadis's career as advisor to the United Nations Technical Assistance Administration (UNTAA) and the IBRD in the second half of the 1950s, although they accompany the architect's career to the end.

The diaries' relevance for Doxiadis's self-empowerment, and their role in constructing a carefully crafted narrative showcasing his experience, cannot be underestimated. They epitomise a prime terrain for constructing Doxiadis's *persona* as an experienced consultant creating authority and space for his practice.¹³ The *genre* in question is not quite a travel diary reflecting a formative journey, but a form of professional legitimation to empower the human settlement scientist and rehearse the technocratic posture of development aid. As such the diaries also become stylistically entwined with official assignments abroad, which reported on a country's developmental challenges and endeavoured to secure a further mission or acquire a new commission. In the reports, the journals' contents

12

In cognitive anthropology, this is a group sharing a profession and/or a craft and learning from one other through exchange. See: J. Lave and E. Wenger, *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation* (Cambridge: Cambridge University Press, 1991); E. Wenger, *Communities of Practice: Learning, Meaning and Identity* (Cambridge: Cambridge University Press, 1998).

13

S. Daechsel, *Islamabad and the Politics of International Development in Pakistan*, op. cit. (note 7).

Taming an 'Undisciplined Discipline'/
Het temmen van een ontembare discipline

||

voorstaan 'zowel de traditie als de moderniteit' te erkennen.

Om Doxiadis' praktijk te kunnen situeren, moeten we kijken naar de instrumenten en benaderingen die hij in zeer uiteenlopende contexten en culturen hanteerde. In een aantal gevallen beschouwden de lokale bewoners de ontwerpen van zijn bureau als een cultureel gevoeliger alternatief, vergeleken met de projecten van lokale ontwerpers, die onontkoombaar de uiting waren van één of meer machtsblokken binnen het complexe panorama van de opkomende natiestaten.¹¹ Zijn ontwerpvoorstellen konden specifieke plaatselijke omstandigheden op een sensitieve manier interpreteren en waren in staat een transformatie te realiseren zonder de plaatselijke cultuur uit te vlakken. Deze prestatie roept vragen op over het relatieve succes van Doxiadis' in termen van transculturele betrekkingen en de manier waarop hij zijn ruimtelijke praktijk positioneerde. Het werk van Doxiadis' maakte de indruk (of wekte de illusie) dat universaliteit

8

J. Lagae en K. De Raedt, 'Global exports "off radar". Some notes on a possible research agenda', *ABE Journal*, nr. 4 (2014). Te raadplegen op <http://dev.abejournal.eu/index.php?id=743> (laatst bezocht juni 2015).

9

Ik gebruik de definitie van transcultuur van Ortiz, die de onomkeerbaarheid en de originaliteit van de transmutaties en de multidirectionaliteit van de transformatieve uitwisseling ondanks duidelijke ongelijkheden benadrukt. Zie: F. Ortiz, *Cuban Counterpoint: Tobacco and Sugar* (New York: Knopf, 1947).

10

S. Roesler, *Weltkonstruktion: Der aussereuropäische Hausbau und die moderne Architektur - ein Wissensinventar* (Berlijn: Mann, 2013).

11

Zie: P. Pyla, 'Back to the Future: Doxiadis's Plans for Baghdad', *Journal of Planning History*, jrg. 7 (2008) nr. 1, 3-19.

are distilled; only a selection of excerpts finds room in the firm's official documentation.

The diaries assemble both real-time impressions (recorded with a Dictaphone and subsequently transcribed) and post-voyage annotations. Sketches and photographs made during the sojourn complement the text. Instantaneous impressions and subsequent reflections collide in time and are merged in a measured textual composition. The accompanying snapshots are taken from an array of vehicles – including planes, helicopters and automobiles – and thus from varying viewpoints. In stark contrast with Patrick Geddes's photographs of India, where the pedestrian's empirical observations generated intimate portrayals of an intensely inhabited urban fabric, Doxiadis's diary photographs reveal a greater distance between the photographer and his surroundings.¹⁴ What transpires is the ambition to record the widest possible array of environments and sociospatial practices for the construction of a catalogue with a territorial scope. Well beyond surveying a particular neighbourhood or city, the diaries span great geographical breadths and cater to the national context under consolidation. The territorial gaze is embedded in the abundance of documentation that reflects a certain hastiness in scanning the range of typologies and technologies across different spatial and temporal conditions. The surveyor's collection shuns neither the vernacular nor the historically layered; rather these are registered as part of the multifarious expressions of agency in the built environment. Undoubtedly, the latter remains the main protagonist of Doxiadis's diagnosis, with the diary as a prime device to apprehend any locale's specific history and culture.¹⁵

Ekistics as Synthesis

The integration of disciplinary perspectives and analytical scales Ekistics was to achieve were echoed in the knowledge coordination system that Doxiadis elaborated throughout his career. The Science of Human Settlements was conceived as an innovative field based on combinatory methods for processing data. As Doxiadis would state, Ekistics was premised on the creed

Viviana d'Auria

12

binnen de ontwikkelingshulp kon worden verzoend met de specifieke trajecten bij de vorming van nieuwe naties. Op basis hiervan bespreekt dit artikel drie aspecten van het vruchtbare en onderzoekende werk van het internationale bureau. Om te beginnen toont het de opmerkelijke manier om via dagboeken een bepaald professioneel profiel te construeren: de zelfbevestigende idee van de 'ervaren ontwikkelingsdeskundige'. Een tweede opvallend aspect is het idee van een vergelijkend kader en stedelijk raamwerk dat kan worden aangepast aan een verscheidenheid aan terreinen, als een uiting van 'Ekistische synthese'. Het laatste punt betreft de vorming van een professioneel netwerk, uit verschillende disciplines en verschillende landen, om een 'praktijkgemeenschap' op te zetten.¹²

Het dagboek als methode

De reizen, locatiebezoeken en stedenbouwkundige activiteiten van Doxiadis Associates gingen gepaard met een indrukwekkende hoeveelheid

geschreven materiaal. Samen met de rapporten, nieuwsbrieven en tijdschriften vormen de dagboeken van Doxiadis een essentiële stap in het proces waarin de ontwerper bepaalde ruimtelijke en sociaal-economische condities beschreef en begreep. Ze zijn meer dan een persoonlijke getuigenis van het wereldwijde werk van Doxiadis Associates, van Zuid-Azië tot het Midden-Oosten, sub-Sahara Afrika en Latijns-Amerika. De boekdelen met deze kronieken tellen soms wel 329 bladzijden, soms een tiende daarvan. De meeste (en meest intense) dagboeken dateren van het begin van Doxiadis' loopbaan als adviseur bij de Adviescommissie Technische Bijstand van de VN (UNTAA) en de Internationale Bank voor Reconstructie en Ontwikkeling (IBRD) in de tweede helft van de jaren 1950, hoewel de architect ze tot het eind van zijn loopbaan blijft opstellen.

De betekenis van de dagboeken voor Doxiadis' zelfbekrachtiging en de rol die ze hebben gespeeld bij de totstandkoming van het zorg-

14

J. Tyrwhitt with H.V. Lanchester and A. Geddes, *Patrick Geddes in India* (London: Lund Humphries, 1947). Tyrwhitt would comment on the links between Geddes and Doxiadis at the Athens Center for Ekistics.

15

Doxiadis compiled diaries for trips to India, Syria, Pakistan, Iraq, Jordan, Lebanon, the USA, Ghana, Sudan, Spain, Mexico, Brazil, Vietnam, Libya and Iran.

12

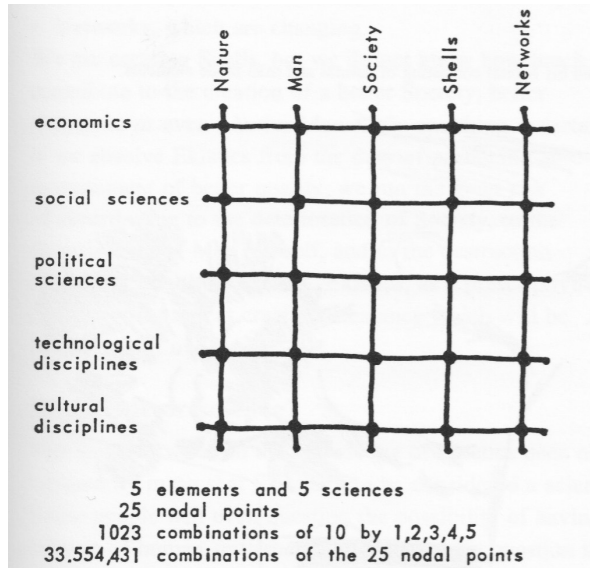
In de cognitieve antropologie wordt deze term gebruikt voor een groep die een bepaald beroep of ambacht deelt en waarbinnen men door middel van uitwisseling van elkaar leert. Zie: J. Lave en E. Wenger, *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation* (Cambridge: Cambridge University Press, 1991); E. Wenger, *Communities of Practice: Learning, Meaning and Identity* (Cambridge: Cambridge University Press, 1998).

that human settlements are susceptible to 'systematic investigation'.¹⁶ In an almost frantic approach to systematise knowledge by means of one organisational matrix, Doxiadis proposed the Ekistics grid. This choice features an evident and important legacy within modern design's epistemological stance and the ambition to probe the city relationally.¹⁷ The grid is emblematic of the scientific analytical schemes supporting Ekistics' rhetoric, abundantly reproduced in innumerable reports. Diagrammatic reasoning helps Doxiadis legitimise the seemingly scientific foundations of planning decisions for development, fostering the sentiment that all aspects of transformation are comprehensively mastered. The grid sets out to link the five constitutive elements of the built environment (nature, man, society, shells and network) with human settlement issues taken from a variety of perspectives (economic, cultural, social, political, technological).

The quest for a composite measuring device reflects the conviction that human settlements could be compared while being explored in their

The grid conceived by Doxiadis links five constitutive elements of the built environment with human settlement issues from a variety of perspectives, and engenders more than 33,000 combinations./

Doxiadis' grid brengt vijf bepalende elementen van de gebouwde omgeving samen met menselijke nederzettingen vanuit een variatie aan perspectieven, en maakt zo'n 33.000 combinaties mogelijk.



Taming an 'Undisciplined Discipline'/
 Het temmen van een ontembare discipline

vuldig opgebouwde verhaal over zijn ervaring, moet niet worden onderschat. De dagboeken vormen de vruchtbare grond waarin Doxiadis' persona van ervaren adviseur, die hard werkt om zijn praktijk autoriteit en ruimte te geven, is gegroeid.¹³ Het betreffende genre is niet helemaal dat van het reisdagboek, meer een vorm van professionele legitimatie, bedoeld om zijn rol als wetenschapper op het gebied van de menselijke nederzettingen te versterken en zich te positioneren tegenover de technocratische houding van de ontwikkelingshulp. Als zodanig raken de dagboeken ook stilistisch verstrengd met de officiële buitenlandse opdrachten, die verslag deden van de uitdagingen waar het zich ontwikkelende land mee te maken had en die trachtten een volgende missie veilig te stellen of een nieuwe opdracht te verwerven. In de verslagen van deze opdrachten wordt de inhoud van de dagboeken 'gedistilleerd'; slechts een aantal fragmenten krijgt een plek in de officiële documenten van het bureau.

13

De dagboeken omvatten zowel zowel notities van realtime indrukken (opgenomen met een dictafoon en vervolgens uitgetypt) en na de reis gemaakte aantekeningen. De tekst is aangevuld met tijdens het verblijf gemaakte schetsen en foto's. Onmiddellijke indrukken en reflecties achteraf botsen in de tijd en vloeien samen tot een strakke tekstuele compositie. De begeleidende kiekjes zijn genomen vanuit een scala van voertuigen, waaronder vliegtuigen, helikopters en auto's, dus vanuit verschillende gezichtspunten. In schril contrast met de foto's die Patrick Geddes in India nam – daar genereerden de empirische waarnemingen van de voetganger een intieme portrettering van een dichtbevolkt stedelijk weefsel – geven de dagboekfoto's van Doxiadis blijk van een grotere afstand tussen de fotograaf en zijn omgeving.¹⁴ Er blijkt een ambitie uit om een zo groot mogelijk scala van omgevingen en sociaal-ruimtelijke praktijken vast te leggen om een catalogus met een territoriale draagwijdte samen te stellen. De dagboeken

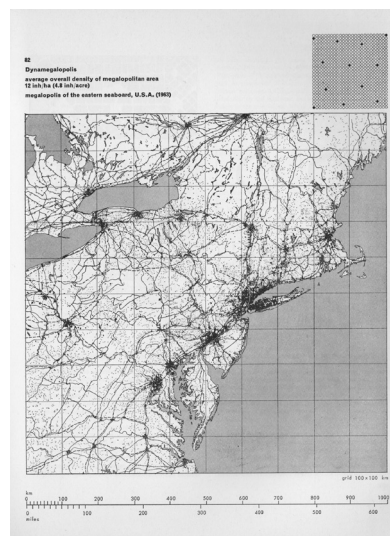
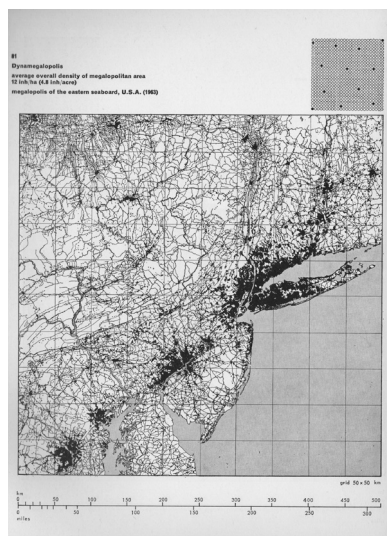
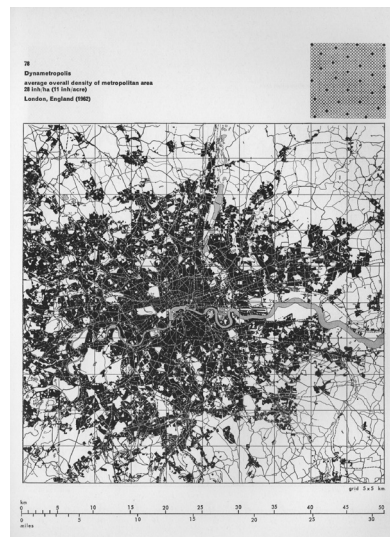
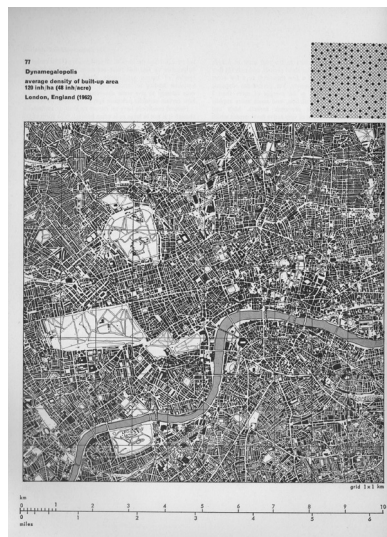
¹⁶ C.A. Doxiadis, 'Ekistics, the Science of Human Settlements', *Science*, vol. 170 (1970) no. 3956, 393.

¹⁷ V. d'Auria, B. De Meulder and K. Shannon, 'The Nebulous Notion of Human Settlements: Tools for Orientation', in: V. d'Auria et al. (eds). *Human Settlements: Formulations and (re)Calibrations* (Amsterdam: SUN Academia, 2010), 8-27.

¹³ Daehsel, *Islamabad and the Politics of International Development in Pakistan*, op. cit. (noot 7).

¹⁴ J. Tyrwhitt met H.V. Lanchester en A. Geddes, *Patrick Geddes in India* (Londen: Lund Humphries, 1947). Tyrwhitt zou aan het Athens Center for Ekistics ingaan op de verbanden tussen Geddes en Doxiadis.

Doxiadis's attempt to develop a unified classification system culminated in plans at different scales, which corresponded to the various settlement types and enabled between. / Doxiadis' poging om een universeel classificatiesysteem te ontwikkelen, resulteerde in plattegronden op verschillende schalen die correspondeerden met nederzettingstypen en konden worden vergeleken.



Viviana d'Auria

14

analyseren niet alleen een bepaalde wijk of stad, maar geven een enorme hoeveelheid geografische informatie ten behoeve van de nationale context die in een staat van consolidatie verkeert. De territoriale blik is ingebed in een overvloed aan documentatie en daaruit blijkt een bepaalde haast om het gebied typologisch en technologisch te inventariseren onder verschillende ruimtelijke en temporele omstandigheden. In de collectie van de onderzoeker worden noch het vernaculaire noch het historische geschuwd, maar deze worden geregistreerd als de veelsoortige uitdrukking van krachten in de gebouwde omgeving. Dit complexe krachten spel blijft ongetwijfeld de hoofdrol spelen in Doxiadis' diagnoses, met het dagboek als eerste hulpmiddel om de specifieke geschiedenis en cultuur van een plaats te begrijpen.¹⁵

Ekistics als synthese
In Ekistics probeerde men disciplinaire perspectieven en analytische schaalniveaus te integreren

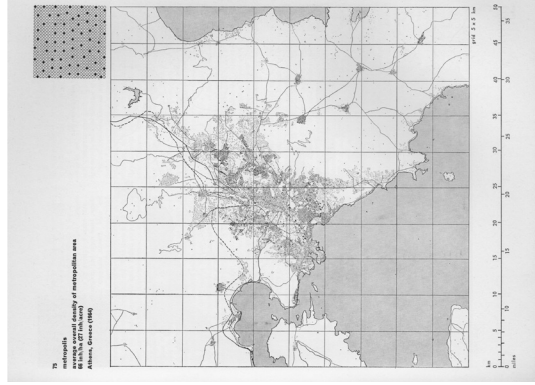
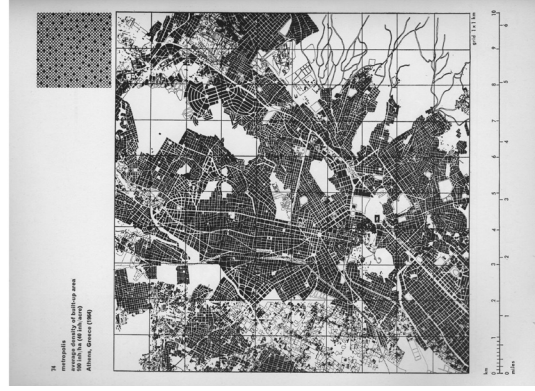
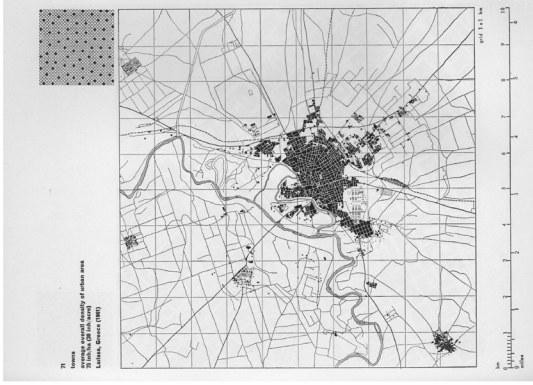
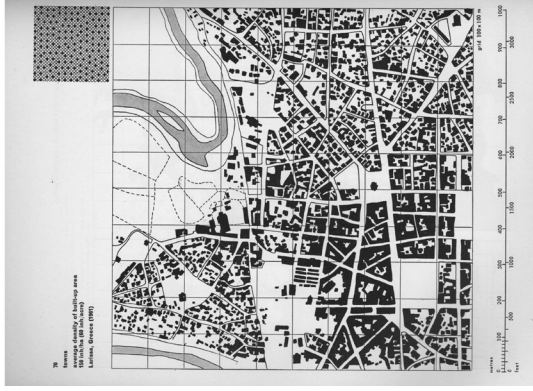
en dat vond weerklank in het kenniscoördinatiesysteem dat Doxiadis gedurende zijn gehele loopbaan verder ontwikkelde. De wetenschappelijke bestudering van de menselijke nederzetting werd opgevat als een innovatieve discipline, gebaseerd op combineerbare methoden om informatie te verwerken. Volgens Doxiadis ging Ekistics uit van de premisse dat menselijke nederzettingen vatbaar zijn voor 'systematisch onderzoek'.¹⁶ In een bijna wanhopige poging om kennis te systematiseren door middel van een enkele organisatorische matrix, bedenkt Doxiadis het Ekistische grid. Deze keuze is uiteraard schatplichtig aan de epistemologische positie van het modernisme, en is daarnaast gedreven door de ambitie om de stad verhoudingsgewijs te doorgronden.¹⁷ Het grid staat symbool voor de wetenschappelijke analytische schema's die de Ekistische retoriek ondersteunen en die overvloedig zijn gereproduceerd in talloze rapporten. Met behulp van diagrammen rationaliseert en legitimeert Doxiadis de schijnbaar wetenschap-

15

Doxiadis stelde dagboeken samen over reizen naar India, Syrië, Pakistan, Irak, Jordanië, Libanon, de VS, Ghana, Soedan, Spanje, Mexico, Brazilië, Vietnam, Libië en Iran.

16

C.A. Doxiadis, 'Ekistics, the Science of Human Settlements', *Science*, jrg. 170 (1970) nr. 3956, 393-404.



Taming an 'Undisciplined Discipline'/
Het temmen van een ontembare discipline

pelijke fundamentele van ontwerpbesluiten ten aanzien van ontwikkeling, wat de indruk wekt dat alle aspecten van de transformatie volledig onder controle zijn. Het grid is bedoeld om de vijf samenstellende elementen van de gebouwde omgeving (natuur, mens, maatschappij, gebouw-schil en netwerk) te verbinden met kwesaties die vanuit verschillende perspectieven (economisch, cultureel, sociaal, politiek, technologisch) een rol spelen in de menselijke nederzetting.

Het zoeken naar een samengesteld meet-instrument reflecteert de overtuiging dat menselijke nederzettingen ondanks hun verscheiden-onderling vergelijkbaar zijn: een cruciale vooronderstelling voor iedereen die werkzaam is in een transculturele situatie. De vergelijkende methodiek van Ekistics wordt uiteengezet in een gelijknamige publicatie uit 1968.¹⁶ In een stuk over Ekistische synthese beschrijft Doxiadis de cruciale verschuiving van een beschrijvende naar een voorschrijvende manier van interveniëren, die daadwerkelijke deelname aan de bouw

van menselijke nederzettingen mogelijk maakt. De kern van het hoofdstuk is een morfologische vergelijking van 'statische' en 'dynamische' nederzettingen. De vergelijking wordt dus niet alleen gebruikt om nederzettingen te classificeren naar anatomie, typologie en dynamiek (van 'nomadisch' tot 'Dynamegalopolis'), maar ook om dynamische groei te plannen. Nederzettingen zo verschillend als Tübingen, Timgad en Peking worden gebruikt om een paralleliteit te illustreren waaruit lessen kunnen worden getrokken – met dynamische groei als het cruciale kenmerk om in stand te houden.

Het belang van de vergelijkende analyse die meestal uit plattegronden op verschillende schalen bestaat, culmineert in door de Ford Foundation gefinancierd onderzoek.¹⁹ In de in Ekistics getoonde fragmenten wordt over 'soorten' menselijke nederzettingen gesproken op grond van een indeling op grootte en op dichtheid van het aantal inwoners. Grootte, de manier van totstandkoming, en fundamentele

17

V. d'Auria, B. De Meulder en K. Shamoun, 'The Nebulous Notion of Human Settlements: Tools for Orientation', in: V. d'Auria et al., *Human Settlements: Formulations and (re)Calibrations* (Amsterdam: SUN Academia, 2010), 8-27.

18

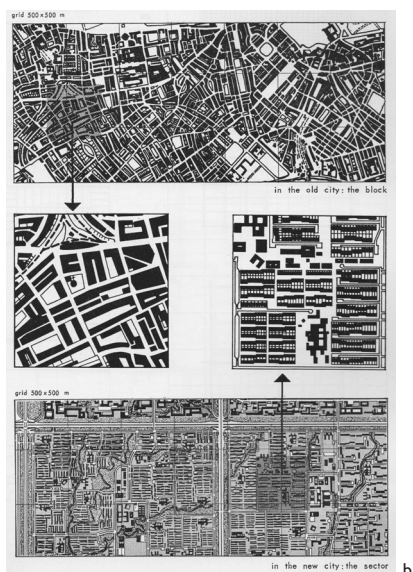
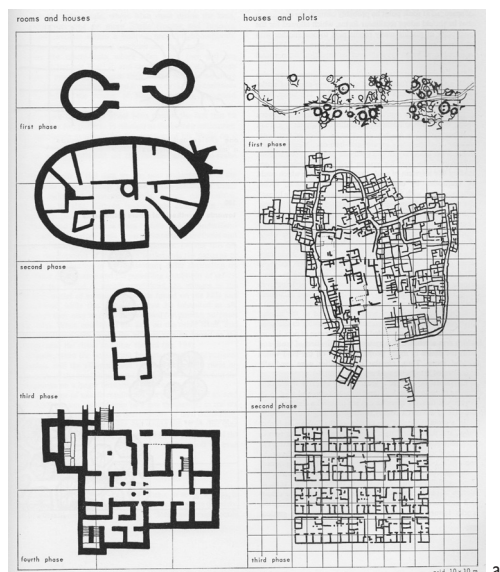
C.A. Doxiadis, *Ekistics, the Science of Human Settlements* (Oxford: Oxford University Press, 1968), 19.

19

De in 1960 gefinancierde 'City of the Future' was gericht op de grootschaligste menselijke nederzettingen. Zie ook: P. Pyla, 'Planetary Home and Garden: Ekistics

multidimensionality, constituting a crucial premise for any practitioner operating transculturally. The comparative nature of Ekistics is made manifest in the eponymous 1968 publication.¹⁸ In a section devoted to 'Ekistics synthesis', Doxiadis describes the crucial shift from a descriptive to a prescriptive mode of intervention in order to participate in the actual construction of human settlements. A morphological comparison of 'static' and 'dynamic' settlements constitutes the core of the chapter. Comparison is therefore not only used to classify settlements according to their anatomy, typology and dynamic behaviour (from nomadic to Dynamegalopolis), but also to plan for dynamic growth. Settlements as diverse as Tübingen, Timgad and Peking become illustrations of a parallelism from which conclusions can be drawn with dynamic growth as a crucial characteristic to upkeep.

The importance of a comparative analysis, usually consisting of plans at different scales, reaches its culmination in the research funded by the Ford Foundation.¹⁹ In the excerpts showcased in *Ekistics*, human settlements



Viviana d'Auria

16

functie en doel zijn ook relevant voor het gelijkgeschakelde classificatiesysteem van Doxiadis, die stelt dat de schalen van de presentatie zijn gekozen om een vergelijking van verschillende nederzettingen op dezelfde schaal mogelijk te maken en zodoende hun verschillen en overeenkomsten inzichtelijk te maken.²⁰ De vergelijkende analyse speelt daarom een grote rol in de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten van Doxiadis, bijvoorbeeld tijdens zijn deelname aan belangrijke internationale bijeenkomsten zoals het 'Symposium on the Planning and Development of New Towns' van de VN.²¹

De verbindende methoden zouden resulteren in de uitwerking van een interscalair ontwerpvocabulaire op basis van de identificatie van bestaande typen, gedistilleerd uit een vergelijkend onderzoek naar menselijke nederzettingen. Alleen elementen die hun oorspronkelijke eigenschappen konden behouden, zouden aan de eisen van de Ekistische verkenning voldoen. De kwaliteit van dit onderzoek was gerelateerd

aan individuele personen die, vanwege hun capaciteiten en de nabijheid tot bepaalde ruimtelijke en culturele condities, in staat waren de gangbare manieren van bouwen te vertalen en te synthetiseren. De steun van het bureau voor 'traditionele empirische oplossingen', bijvoorbeeld, kwam in de tweede helft van de jaren 1950 tot stand door de bijdrage van Hassan Fathy en was gebaseerd op een uitgebreide bestudering van de bestaande bebouwde omgeving.²²

De intensiteit van deze directe relatie met plaatselijk geproduceerde kennis varieert: in verband met de ontwikkeling van Tema, bijvoorbeeld, werd de omgang met de historische omgeving gecompliceerd door de 'tijdelijkheid' van veel gebouwen, waardoor er niet veel van te leren viel. Dit zou leiden tot een grotere afhankelijkheid van de analyses van eerder op dit terrein actieve deskundigen, of van de vele verwijzingen naar de 'menselijke schaal' in Europese steden uit de Renaissance en de Griekse Oudheid. Zo werden keuzes zowel

18
C.A. Doxiadis, *Ekistics, the Science of Human Settlements* (Oxford: Oxford University Press, 1968).

19
The 'City of the Future' was funded in 1960 with a focus on the largest scale of human settlements. See also: P. Pyla, 'Planetary Home and Garden: Ekistics and Environmental-Developmental Politics', *Grey Room*, no. 36 (2009), 6-35.

and Environmental-Developmental Politics', *Grey Room*, nr. 36 (2009), 6-35.

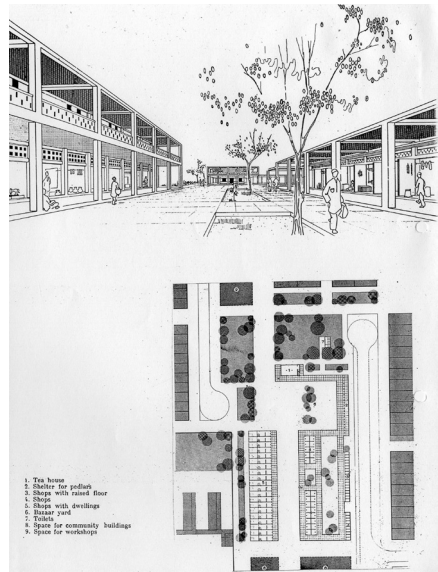
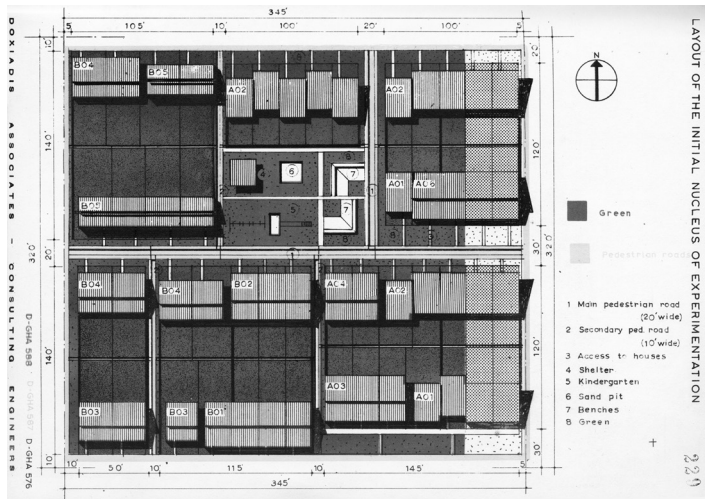
20
Doxiadis, *Ekistics*, op. cit. (noot 18), 88.

21
Bij deze gelegenheid bestond de bijdrage van Doxiadis uit een vergelijking van nieuwe steden op basis van diagrammen op dezelfde schaal om de vorm van de nederzettingen in aanleg te laten zien. United Nations Department of Economic and Social Affairs, *Planning of Metropolitan Areas and New Towns* (United Nations: New York, 1969), 177-193.

a
Synthesis of houses and plots /
Synthese van woningen en kavels

b
The detection of perennial types distilled from the comparative examination of human settlements enables their reinterpretation in the light of the settlements' dynamic development. /
Het detecteren van historische typen vanuit het vergelijkend onderzoek van menselijke nederzettingen maakt het mogelijk ze opnieuw te interpreteren in het licht van de dynamische ontwikkeling van die nederzettingen.

c
Empirical analysis feeds into the formal qualification of the urban fabric, comprising revisited 'traditional' figures, such as palaver grounds in Sub-Saharan Africa and gossip squares in the Middle East (top: Gossip Square; bottom: palaver grounds). /
De empirische analyse draagt bij aan de formele kwalificatie van het stedelijk weefsel, waarbinnen 'traditionele' figuren, zoals palaver-gronden in sub-Sahara Afrika en roddelpleinen in het Midden-Oosten een rol spelen (boven: roddelplein, onder: discussie-gronden)



Taming an 'Undisciplined Discipline' /
Het temmen van een ontembare discipline

gerechtvaardigd onder verwijzing naar lokale omstandigheden als onder verwijzing naar verbondenheid met de bakermat van de beschaving, het oude Griekenland. Er zijn echter zelden vraagtekens geplaatst bij de geschiktheid van deze voorbeelden voor contexten met significant andere culturele structuren.

Binnen het stedelijke ontwerp leidde de nadruk op een relatie met de 'wereldgeschiedenis' en bepaalde lokale kenmerken tot een invulweefsel binnen een infrastructureel supergrid. In Islamabad bijvoorbeeld werden stadsblokken in het oude centrum opnieuw in beschouwing genomen, om vervolgens de basiseenheid te vormen voor een zogenaamde Community Class of 'sector'. Doxiadis meende dat deze sectoren de optimale omstandigheden voor maatschappelijke omgang en menselijke groei creëerden.²³ Een stadssector voor mensen met een laag inkomen bestond gewoonlijk uit laagbouwrijtshuizen met voor- en achtererven die bereikbaar waren via een netwerk van voetgangerspaden

die naar een gezamenlijke dienstenkern leidden, in de trant van een herinterpretatie van de buurt eenheid. De keuze voor deze woontypologie, die werd gerechtvaardigd door programma's voor bouwkosten en woningtypen, bracht met zich mee dat de binnenplaatsen, die in zo veel culturen gebruikelijk zijn, feitelijk niet langer als een cruciaal onderdeel van het stedelijk weefsel werden beschouwd.²⁴ Hoewel het grootste deel van het empirische veldwerk van het bureau gebruikt werd voor de formele kwalificatie van het stedelijk weefsel, werd het ook opgenomen in de kwantitatieve definitie van de ideale sectorformaten. Om het idee van een lokale aanpak te versterken, liet Doxiadis Associates weten dat het zich voor de vaststelling van het ideale aantal inwoners van nieuw geplande nederzettingen had laten inspireren door de grootte van bestaande dorpen.²⁵

In het werk van Doxiadis Associates hield de visuele ontleding van nederzettingen als vormen in het landschap verband met culturele

22
P. Pyla, 'Hassan Fathy Revisited: Postwar Discourses on Science, Development, and Vernacular Architecture', *Journal of Architectural Education*, jrg. 60 (2007) nr. 3, 28-39.

23
CADA, DOX-GHA 16-22, deel 9, 138.

24
In context zoals de Pakistaanse, de Syrische en de Ghanese, waarbinnen de woning met binnenplaats gangbaar was, is deze teloorgang echter nauwelijks verdedigbaar, vooral gezien Doxiadis' bewering dat hij leerde van bestaande woonculturen. Een expliciete kritiek

'species' are considered according to the distribution of settlements by size and of the total population by size of settlements. Size, method of creation and basic function and purpose are also relevant for Doxiadis's unified classification system. As the author himself specifies, the scales of presentation are selected to allow comparisons of several settlements in the same scale and therefore lead to an understanding of differences and similarities.²⁰ Comparative analysis therefore forms a significant part of Doxiadis's research and teaching activities, which finds expression during participation at important international gatherings, such as the United Nations Symposium on the Planning and Development of New Towns.²¹

Combinatory methods would therefore lead to the elaboration of a trans-scalar design vocabulary based on the detection of perennial types distilled from the comparative examination of human settlements. Only those elements capable of retaining their essential features would meet the requirements of the Ekistician's exploration. The quality of this research was related to individual personalities who, by means of capacity and proximity with particular spatial and cultural conditions, were actually able to translate and synthesise popular building. The firm's support of 'traditional empirical solutions', for example, was triggered by the contribution of Hassan Fathy in the second half of the 1950s, and relied on the extensive scrutiny of the existing built environment.²²

This proxemic relation with locally produced knowledge varies in intensity: in the development of Tema for example, coming to terms with the history-laden environment was complicated by the 'temporariness' of many built structures, which was not considered as an attribute to learn from *per se*. This would lead to greater reliance on the analyses developed by professionals previously active in the field, or on copious references to the 'human scale' present in the European cities of the Renaissance and Greek Antiquity. In this way choices were justified both in connection to a local condition and *vis-à-vis* a sense of belonging to a worldwide history centred on the civilisational cradle of Ancient Greece. The suitability of these cases for contexts with significantly dissimilar cultural conformations is, however, rarely questioned.

Viviana d'Auria

18

en maatschappelijke overwegingen. De afhankelijkheid van de gebouwde vorm om sociale verandering te kunnen herkennen en overzien, betekende dat Doxiadis, die groot voorstander was van het verschaffen van huisvesting aan arme stedelingen, ervoor koos een netwerk van open ruimten te ontwerpen en een verscheidenheid aan woontypologieën te definiëren. Hierin onderscheide Doxiadis zich van andere belangrijke VN-adviseurs zoals Charles Abrams en Otto Koenigsberger.²⁶ Abrams en Koenigsberger, voorstanders van alternatieve huisvestingsmodellen, schoven het kernhuis naar voren, een type waarin de vorm als bemiddelbaar van sociale, wetenschappelijke en economische krachten niet centraal stond. Doxiadis liet zich anderzijds blijvend inspireren door vernaculaire voorbeelden en hun formele – in plaats van procesmatige – herinterpretatie. Dioxiadis verwachtte dat de performatieve capaciteit van de woningschillen, zorgvuldig gekozen op basis van empirisch onderzoek, zou zorgen voor bewoning en transformatie van het stedelijk weefsel.

Het ontstaan van een werkgemeenschap

De Egyptische architect Hassan Fathy was een van de vele medewerkers die, zowel in het hoofdkwartier als in de veldkantoren, in dienst waren van Doxiadis Associates. Vanwege deze buitenposten hoefde Doxiadis zelf alleen strategisch op relevante momenten aanwezig te zijn. Doxiadis werkte tegelijkertijd als adviseur in de wereldwijde ontwikkelingshulp, leidde een dynamisch internationaal bedrijf, versterkte zijn banden met bekenden en breidde zijn netwerk alsmat uit. Hij bouwde voort op de CIAM-traditie van de organisatie van thematische symposia die goed samengingen met door de VN voorgestelde topconferenties en die zelfs als inleiding voor belangrijke internationale congressen konden dienen, onder meer voor Habitat I. Dit culmineerde in de oprichting van zomerbijeenkomsten in Delos, waar het grote aantal netwerken waarvan Doxiadis deel uitmaakte bijeenkwam. Deze gebeurtenissen, die

20

Doxiadis, *Ekistics*, op. cit. (note 18), 88.

21

On this occasion Doxiadis contributed a comparison of new towns based on diagrams at the same scale to illustrate the *form* of settlements under realisation. United Nations Department of Economic and Social Affairs, *Planning of Metropolitan Areas and New Towns* (United Nations: New York, 1969), 177-193.

22

P. Pyla, 'Hassan Fathy Revisited: Postwar Discourses on Science, Development, and Vernacular Architecture', *Journal of Architectural Education*, vol. 60 (2007) no. 3, 28-39.

op de Ghanese woning met binnenplaats, die als achterhaald wordt beschreven, is te vinden in *Tema-Types of Dwelling*. CADA, DOX-GHA 37-41, deel 20, 350.

25

In Tema zou dit niet veel verschillen van zijn voorgangers, die het er over eens waren dat wooneenheden 'niet veel groter moeten zijn dan de dorpshuizen waaraan veel van de werkers gewend zijn'. Het ging om wijken met tussen de 1.000 en 3.000 inwoners. Zie: Preparatory Commission, *The Volta River Project Vol. 2: Appendices to the Report of the Preparatory Commission* (Londen: HMSO, 1956), 304; A.E.S.

In terms of urban layout, the emphasis on connections with 'world history' and particular local features generated an infill tissue framed by an infrastructural super-grid. Urban blocks of the 'old city' for example, are revisited and become the essential unit for articulating the Community Class Sector of Islamabad. In Doxiadis's opinion, the Community Class Sector laid the optimum conditions for social intercourse and human growth.²³ Typically, a low-income urban sector consisted of low-rise row housing with front and back yards accessible via pedestrian networks leading to a central core with services, in the vein of a revisited neighbourhood unit system. The choice of this residential typology, justified by a number of widely used studies on building costs and housing types, meant that courtyards typical of many cultures were actually no longer considered as crucial elements of a city's tissue.²⁴ While the bulk of the field office's empirical analysis fed into the formal qualification of the urban fabric, it was also folded into the quantitative definition of sectors' ideal sizes. To reinforce a home-grown approach, Doxiadis Associates reported to have been inspired by the dimensions of existing villages when determining the ideal number of inhabitants of newly planned settlements.²⁵

In the work of Doxiadis Associates, the visual decoding of settlement types as shapes in the landscape was linked to cultural and social considerations. The reliance on built form to intercept and oversee social change meant that Doxiadis, as a clear advocate of providing mass housing to the urban poor, would not refrain from designing the open space network and defining a variety of residential typologies. Such an approach made Doxiadis different to other prominent advisers to the United Nations such as Charles Abrams and Otto Koenigsberger.²⁶ As proponents of alternative housing models, Abrams and Koenigsberger advanced the core house, a type in which the centrality of form as a mediator of social, scientific and economic forces was absent. Doxiadis, on the other hand, remained firmly inspired by vernacular expressions and their formal rather than processual reinterpretation. It was the performative capacity of shells, critically selected through empirical inquiry, that was expected to induce inhabitation and transformation within the urban fabric.

Taming an 'Undisciplined Discipline'/
Het temmen van een ontembare discipline

19

zich tussen 1963-1975 meestal afspeelden aan boord van een schip, deden sterk denken aan de legendarische CIAM 4-bijeenkomst op het cruiseschip Patris II. Het was opvallend hoe verschillend de betrokken deelnemers waren: van 'huisvester' Charles Abrams tot antropologe Margaret Mead en milieudeskundige René Dubois; vertegenwoordigers van het voormalige CIAM zoals Sigfried Gideon en Jacqueline Tyrwhitt; en genodigden uit de 'Derde Wereld', bijvoorbeeld Otoo. Zij representeerden Ekistics als een interdisciplinaire wetenschap en stonden aan de basis van de stichting van de United Nations Centre for Human Settlements (UN-Habitat). De ontwikkeling van Ekistics was dus gebaat bij een samenkomst van geesten om de ontwerp-praktijk te reconceptualiseren door middel van contact met andere disciplines. De combinatie van semiwetenschappelijk materiaal, kwantitatieve data en vergelijkende diagrammen faciliteerde de gesprekken over de bebouwde omgeving. Meer dan enig ander CIAM-lid en na eerdere

pogingen een 'Charter of Habitat' op te stellen, slaagde Doxiadis erin de moderne stedenbouw in het domein van de ontwikkelingshulp te positioneren en de maatschappelijke relevantie ervan te tonen voor de huisvesting van de massa en het sturen van verstedelijking. Onder het vernis van een opportunistisch enthousiasme voor ontwikkelingshulp lijkt zijn praktijk te begrijpen welke uitdagingen een multidisciplinaire ontmoeting met zich mee zou brengen. De 'ongedisciplineerde discipline' van de stedenbouw vereist, zodra ze in een multidisciplinaire context wordt geplaatst, zowel uitwisseling met andere domeinen als een herdefiniëring van haar fundamenteën en oorsprong. En dat komt dicht bij de ruimtelijke grondslagen en discipline-specifieke herschikking die Doxiadis voorstelde in de hoop de uitdagingen van ontwikkelingshulp en wereldwijde verstedelijking te kunnen absorberen.²⁷

Vertaling: InOtherWords, Maria van Tol

23
CADA, DOX-GHA 16-22,
vol. 9, 138.

24
In contexts such as Pakistan, Syria and Ghana, where the courtyard house expressed social and climatic considerations, this demise is hardly defensible, especially considering Doxiadis's claims of learning from existing dwelling cultures. An explicit critique of the Ghanaian compound house as 'passé' can be found in Tema – Types of Dwelling, CADA, DOX-GHA 37-41, vol. 20, 350.

25
In Tema this would not be significantly different from his predecessors, who shared the idea that neighbourhoods should not be 'too violently larger than the village units from which many workers will come', that is between 1,000 and 3,000 inhabitants. See: Preparatory Commission, *The Volta River Project Vol. 2: Appendices to the Report of the Preparatory Commission* (London: HMSO, 1956), 304; A.E.S. Alcock, 'Community Development at Tema', *Overseas Building Notes. Notes on Building, Housing and Planning in Tropical and Sub-Tropical Countries*, no. 87 (1963), 2.

26
I. Muzaffar, *The Periphery Within: Modern Architecture and the Making of the Third World*, unpublished PhD thesis (Cambridge, MA: MIT, 2007), 194.

Alcock, 'Community Development at Tema', *Overseas Building Notes. Notes on Building, Housing and Planning in Tropical and Sub-Tropical Countries*, nr. 87 (1963) 2.

26
I. Muzaffar, *The Periphery Within: Modern Architecture and the Making of the Third World*, ongepubliceerd proefschrift (Cambridge, MA: MIT, 2007), 194.

27
D. Pinson, 'L'urbanisme, une discipline indisciplinee?', *Futures*, jrg. 36 (2004) nr. 4, 503-513.

Crafting a Community of Practice

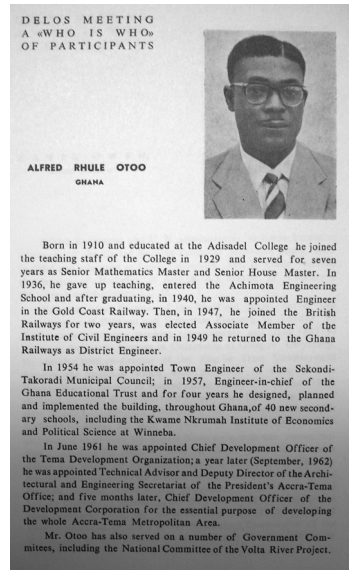
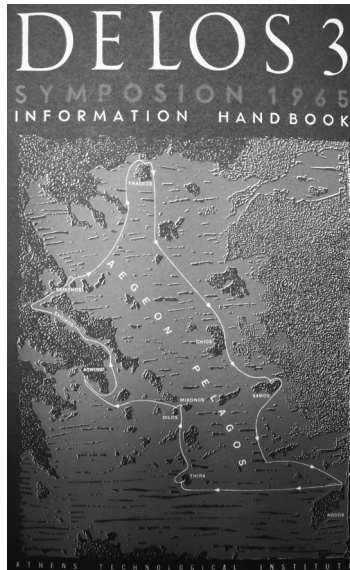
Egyptian architect Hassan Fathy was one of several collaborators that worked for Doxiadis Associates, both in the main headquarters and in field offices set up across the globe. These outposts allowed Doxiadis to make punctual and strategic visits at relevant moments. Doxiadis contemporaneously worked as a consultant for global aid players and led a dynamic international firm; reinforced acquaintances and expanded his network continuously; built on the CIAM legacy of creating thematic symposia that resonated well with the summits proposed by the UN and were even a preamble to major international conferences, including Habitat I. This culminated in the establishment of summer gatherings in Delos, where the multiple networks Doxiadis was part of would be coalesced and exposed. These events, staged for the large part on board of a ship between 1963 to 1975, were highly reminiscent of the legendary CIAM 4 meeting convened on the *Patris II* cruise liner. Yet in terms of participants, what stood out was the range of proponents involved, with thinkers as diverse as ‘houser’ Charles Abrams, anthropologist Margaret Mead, environmentalist Rene Dubois; representatives of the former CIAM such as Sigfried Gideon and Jacqueline Tyrwhitt; and invited participants from the ‘developing world’, with Otoo as a clear example. These were representative of Ekistics’ formation as a con-disciplinary science and would set the scene for the foundation of the United Nations Centre for Human Settlements (UN-Habitat). The flourishing of Ekistics would therefore benefit from the gathering of minds motivated by the reconceptualisation of design practice through contact with other disciplines, and with developmental issues at large. By combining semi-scientific materials, quantitative data and comparative diagrams, conversations about the built environment were nurtured with greater ease. More than any other CIAM member and prior attempts at drafting a ‘Charter of Habitat’, Doxiadis succeeded in positioning modern urbanism in the domain of development, emphasising its societal relevance for housing the masses and guiding urbanisation. Beneath the veneer of an opportunistic enthusiasm for development, his practice appears insightful of the challenges

a multidisciplinary encounter would entail. As eloquently synthesised by Daniel Pinson, when placed in a multidisciplinary context, the ‘undisciplined discipline’ of urbanism requires both exchange with other domains *and* a redefinition of its foundations and originality – coming close to the spatially grounded and discipline-specific realignment Doxiadis proposed in the hope of absorbing the challenges of development and worldwide urbanisation.²⁷

27
D. Pinson, 'L'urbanisme, une discipline indisciplinée?', *Futures*, vol. 36 (2004) no.4, 503-513.

Doxiadis's interest in developing a 'community of practice' culminated in the establishment of summer gatherings in Delos, where the architect's multiple networks would coalesce and exchange knowledge./

Doxiades' interesse om een 'praktijk-gemeenschap' op te zetten, uitte zich in de zomerbijeenkomsten op Delos, waar de vele netwerken van de architect samenkwamen en kennis uitwisselden.



Taming an 'Undisciplined Discipline'/
Het temmen van een ontembare discipline